

STANOWISKO CENTRUM CYFROWEGO PROJEKT: POLSKA

**KONSULTACJE DOKUMENTU ROBOCZEGO
DOTYCZĄCEGO TRAKTATU W SPRAWIE OCHRONY ORGANIZACJI NADAWCZYCH
SCCR/24/10**

UWAGI OGÓLNE

Centrum Cyfrowe składa niniejsze stanowisko konsultacyjne działając przede wszystkim jako polski partner organizacji Creative Commons. Centrum Cyfrowe pragnie podzielić stanowisko Creative Commons¹ jak również zgłosić dodatkowe uwagi szczegółowe do kwestii podniesionych w kwestionariuszu MKiDN.

Creative Commons od wielu lat przeciwstawia się przyjęciu międzynarodowego traktatu o ochronie organizacji nadawczych („Traktat”). Traktat wprowadzałby międzynarodowe prawa pokrewne do nadań, nakładając dodatkowe ograniczenia na wykorzystanie nadań, niezależnie od już przysługujących nadawcom praw autorskich. Tym samym Traktat ograniczałby cyrkulację utworów wprowadzonych do obrotu na licencjach Creative Commons („licencje CC”), których wolny obieg organizacja Creative Commons wspiera i promuje.

W 2006 roku Creative Commons razem z 37 innymi międzynarodowymi organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami branży informatycznej, takimi jak Dell, Verizon, AT&T i inne wystosowała list otwarty do WIPO sprzeciwiający się podpisaniu Traktatu², a w przypadku uznania konieczności podpisania na przyjęciu tzw. „*signal-based approach*”, czyli skoncentrowaniu się na ochronie sygnału jako takiego przed przywłaszczeniem bądź kradzieżą, a nie wprowadzaniu dodatkowego prawa wyłącznego.

List uzewnętrzniał obawy, których przyczyny znalazły się w opublikowanym również w 2006 roku raporcie powstałym na zlecenie UNESCO, który stwierdzał, że Traktat ograniczyłby swobodny obieg treści nie objętych prawem autorskim, utworów na licencjach CC lub utworów, co do których prawa autorskie wygasły. WIPO deklaruje, że obecny projekt Traktatu przyjmuje wąskie rozumienie praw nadawców, oparte na ochronie sygnału.

Jednak wciąż pozostają wątpliwości co do konieczności uchwalenia Traktatu i tym samym ustanowienia dodatkowego międzynarodowego prawa dla nadawców³. Podkreśla się, że większość nadań jest już objęta ochrona prawa autorskiego. Zbędne jest tworzenie dodatkowych praw własności intelektualnej, które nie przysługują twórcom lub wynalazcom a pośrednikom takim jak nadawcy⁴.

Dodatkowo, Traktat wprowadzając zakaz obchodzenia zabezpieczeń technicznych (DRM) nadań, może powodować ponowne zamknięcie dostępu do treści udostępnionych przez twórców na licencjach CC lub zamknięcie treści będących w domenie publicznej. Może też skutkować koniecznością nielegalnego obchodzenia zabezpieczeń przez tych, którzy chcieliby skorzystać z treści dostępnych na licencjach CC.

1 Powołujemy stanowisko Timothy Vollmera z Creative Commons z listopada 2012 r., dostępne na <http://creativecommons.org/weblog/entry/35199>

2 http://wiki.creativecommons.org/images/6/69/NGO_joint_statement_SCCR_15.pdf

3 Tak też Public Knowledge International, dostępne na <http://keionline.org/node/1562>

4 Zob. stanowisko Public Knowledge z dnia 11 czerwca 2011 r. dostępne <http://www.publicknowledge.org/blog/broadcast-treaty-vs-broadcast-law>

Zwracamy uwagę na głosy sprzeciwu wobec Traktatu, podnoszone z punktu widzenia interesu publicznego, dostępne w cytowanych w tekście materiałach oraz także m.in. na stronie Electronic Frontier Foundation⁵.

KWESTIONARIUSZ

Zakres podmiotowy regulacji

Dotychczasowy międzynarodowy standard regulacji wyznaczony przez Konwencję Rzymską i Porozumienie TRIPS nie definiuje pojęcia organizacji nadawczej (*broadcasting organization*). W związku z tym prosimy o odpowiedź na następujące pytania:

1. Czy i w jaki sposób powinna być Państwa zdaniem sformułowana definicja organizacji nadawczej w projekcie negocjowanego traktatu?
2. Czy Państwa zdaniem definicja organizacji nadawczej powinna być ograniczona do nadawców w tradycyjnym sensie? Czy ochrona ta powinna obowiązywać niezależnie od platformy na której jest prowadzona emisja sygnału?
3. Czy podmioty prowadzące działalność nadawczą jedynie w sieci Internet (*webcasters*) powinny zostać objęte definicją organizacji nadawczej?

Uważamy, że zakres podmiotowy regulacji powinien być ograniczony do jak najwęższej grupy nadawców „tradycyjnych”, to znaczy organizacji radiowych i telewizyjnych, którym obecnie w Unii Europejskiej przysługują prawa pokrewne do nadań.

W dobie rozwoju technologii cyfrowych, nadawanie sygnału, zwłaszcza drogą drugiej strony Internetową, jest coraz prostsze i wymaga znacznie mniejszych nakładów niż w dobie podpisywania Konwencji Rzymskiej.

Znacznie szersza jest też współczesna potoczna definicja nadawcy. W intuicyjnym rozumieniu nadawcą byłby każdy podmiot, który odpowiada za produkcję i dystrybucję programu audio/audiowizualnego niezależnie od rodzaju dystrybucji (telewizja naziemna analogowa czy cyfrowa, satelitarna, kablowa, różne dostępne technologie bezprzewodowe, w tym różne formy emisji internetowej).

Jeżeli jednak ochrona nadań przyznana przez Konwencję Rzymską organizacjom radiowym i telewizyjnym znajdowała pewne uzasadnienie w nakładach finansowych i organizacyjnych na ich produkcje, to rozciągnięcie takiej ochrony na wszelkie „nadania” na współcześnie dostępnych platformach, w tym na *webcasting*, wydaje się pozbawione uzasadnienia.

Jednakże wyłączać takich nadawców z zakresu podmiotowego Traktatu sztucznie faworyzowałoby się tradycyjne organizacje nadawcze, przyznając im więcej praw i w ten sposób ograniczając konkurencję.

Niemożność zdefiniowania podmiotowego zakresu regulacji postrzegamy jako istotny dodatkowy powód do zakwestionowania Traktatu.

Przedmiot regulacji

Dyskusja nad aktualizacją standardu międzynarodowej ochrony dotyczy stopnia uwzględnienia w regulacji zasady neutralności technologicznej związanej z działalnością nadawców. W związku z tym, że największe kontrowersje dotyczą włączenia do zakresu ochrony dystrybucji sygnału na nowych platformach, prosimy o odpowiedź na następujące pytania:

4. Czy definicją nadania (*broadcasting*) należy objąć również transmisje w sieci Internet?
5. Czy Państwa zdaniem *webcasting*, czyli nadanie w Internecie, powinien zostać objęty standardem międzynarodowej ochrony i być traktowany tak samo jak inne postaci nadawania będące przedmiotem międzynarodowego standardu ochrony praw

⁵ <https://www.eff.org/deeplinks/2012/08/negotiations-2014-wipo-MKiDN>

pokrewnych? Czy ochrona dotycząca *webcastingu* może zostać ograniczona jedynie do *webcastingu* prowadzonego przez nadawców w tradycyjnym sensie? Prosimy o uzasadnienie Państwa stanowiska.

6. Czy Państwa zdaniem *simulcasting*, rozumiany jako równoczesne i niezmiennione przesyłanie przez Internet cudzego lub własnego programu radiowego lub telewizyjnego odbieranego naziemnie lub kablowo, powinien zostać objęty standardem międzynarodowej ochrony? Czy ochrona dotycząca *simulcastingu* może zostać ograniczona jedynie *simulcastingu* prowadzonego przez nadawców w tradycyjnym sensie? Czy *simulcasting* powinien zostać objęty standardem międzynarodowej ochrony niezależnie od platformy, na której jest on dokonywany (np. w sieciach mobilnych)? Prosimy o uzasadnienie Państwa stanowiska.
7. Czy Państwa zdaniem należy do międzynarodowym standardem ochrony powinny zostać objęte wprowadzić usługi na żądanie powiązane z nadaniem takie jak *catch-up TV*? Czy taka ochrona powinna dotyczyć wyłącznie usług prowadzonych przez nadawców w tradycyjnym sensie?

W przypadku ograniczenia zakresu podmiotowego Traktatu do nadawców tradycyjnych, ochroną powinien zostać objęty emitowany przez nich sygnał. Przy czym przyjmujemy, że nadawca tradycyjny, to podmiot który pierwotnie produkuje i emituje sygnał w technologii naziemnej bądź satelitarnej (analogowej bądź cyfrowej) a nie przez Internet (*webcasting*).

W takim przypadku *simulcasting* przez nadawcę „tradycyjnego” sygnału telewizyjnego powinien być objęty ochroną przyznaną przez Traktat niezależnie od platformy, to jest niezależnie od tego czy jest on dystrybuowany w sieci Internet, czy na urządzeniach mobilnych.

Uważamy, że *webcasting*, rozumiany jako pierwotny sposób emisji programu, w żadnym wypadku nie powinien być objęty zakresem ochrony przyznanej przez Traktat.

Katalog praw nadawców

W artykule 9 dokumentu SCCR/24/10 znajdują się propozycje katalogu praw nadawców, które miałyby zostać objęte nowym traktatem. W związku z tym prosimy o odniesienie się do alternatyw zawartych w dokumencie oraz odpowiedź na pytania:

8. Jaki Państwa zdaniem powinien być katalog praw objętych aktualizacją standardu międzynarodowej ochrony? Prosimy o uzasadnienie Państwa stanowiska.
9. Czy Państwa zdaniem należy włączyć do zakresu międzynarodowej ochrony prawo do sygnału przed emisją (*pre-broadcast signal*)?
10. Czy Państwa zdaniem należy włączyć do zakresu międzynarodowej ochrony prawo do reemisji w sieciach komputerowych (*retransmission over computer networks*)?
11. Czy Państwa zdaniem należy włączyć do zakresu międzynarodowej ochrony prawo do publicznego udostępniania utrwaleń nadań (*making available to the public of fixations of their broadcasts*)?

Uważamy, że w razie konieczności przyjęcia Traktatu, katalog praw przyznanых nadawcom powinien być znacznie ograniczony. W związku z tym opowiadamy się za wersją A artykułu 9 Traktatu.

W naszej opinii Traktat nie powinien dotyczyć żadnych innych rodzajów sygnału niż tradycyjny linearny sygnał telewizyjny/radiowy

Czas ochrony

12. Jak długo, Państwa zdaniem powinna trwać ochrona udzielona organizacjom nadawczym (liczona od końca roku, w którym nadano sygnał nadawczy)? W związku z tym, że w projekcie traktatu znalazła się alternatywa 20/50 lat, uprzejmie prosimy wskazanie właściwego według Państwa okresu trwania ochrony i uzasadnienie stanowiska.

Ochrona w ogóle nie powinna zostać przyznana. W razie konieczności należy postulować minimalny czas jej trwania, maksymalnie 5 lat. Nadanie ma krótkotrwałą wartość,

niejednokrotnie, jak w przypadku transmisji sportowych na żywo, największą wartość ma jedynie w chwili emisji.

Naruszenia praw

13. Jakie są znane przez Państwa sytuacje nieautoryzowanego użytku nadań? Jaka jest skala naruszeń? Na jakich polach eksploatacji nieautoryzowany użytek ma najczęściej miejsce?
14. Jakie są problemy związane z naruszaniem praw do nadań w relacjach transgranicznych?
15. Jakie środki dotyczące egzekwowania praw powinny zostać wprowadzone do międzynarodowego standardu ochrony?

Nie dotyczy.

Dozwolony użytek

W artykule 10 dokumentu SCCR/24/10 znajdują się propozycje dotyczące zakresu dozwolonego użytku praw nadawców, które miałyby zostać objęte nowym standardem międzynarodowej ochrony. W związku z tym prosimy o odniesienie się do trzech alternatyw zawartych w dokumencie oraz odpowiedź na pytanie:

16. Jaki powinien być zakres dozwolonego użytku w przypadku ochrony prawnej nadań programów telewizyjnych i radiowych?

Dozwolony użytek nagrań powinien obejmować wszelkie wykorzystanie nagrań w celach niekomercyjnych, w tym w szczególności w celach edukacyjnych, naukowych, badawczych, w celu użytku prywatnego oraz na potrzeby twórczości cyfrowej.

Niepokoi nas proponowany tekst Traktatu, który w żadnej z wersji nie wspomina o OBOWIĄZKU państw- sygnatariuszy wprowadzenia dozwolonego użytku tak prywatnego, jak i publicznego nadań (czy też „sygnału”).

Wszystkie proponowane postanowienia dotyczące dozwolonego użytku sformułowane są w trybie fakultatywnym a nie nakazowym. Dozwolony użytek nadań powinien być co najmniej tak szeroki, jak dozwolony użytek utworów. Opowiadamy się za wersją B artykułu 10 projektu Traktatu, jednak wnosimy o zastąpienie czasownika „*may*” czasownikiem „*shall*”. Postulujemy również zgłoszenie rozszerzenia dozwolonego użytku nadań i objęcie nim także tworzenia utworów zależnych do celów niekomercyjnych.

Zabezpieczenia techniczne

W artykule 12 dokumentu SCCR/24/10 znajdują się propozycje dotyczące regulacji zabezpieczeń technicznych w odniesieniu do praw nadawców, które miałyby stanowić immanentną część nowego międzynarodowego standardu ochrony praw nadawców. W związku z tym prosimy o odniesienie się do alternatyw zawartych w przedmiotowym artykule oraz odpowiedź na następujące pytanie:

17. Jakie Państwa zdaniem zabezpieczenia techniczne najbardziej efektywnie chronią prawa nadawców, w tym w związku z dystrybucją sygnału w sieciach komputerowych?

Nie dotyczy.

Dodatkowe elementy traktatu

18. Jakie inne elementy Państwa zdaniem powinny znaleźć się w przyszłym traktacie z uwagi na postępujący rozwój mediów, w celu zapewnienia właściwego poziomu ochrony praw nadawców?

Uważamy, że z uwagi na postępujący rozwój mediów oraz rozwój kultury remiksu poziom ochrony praw nadawców jest nie tyle wystarczający co zbyt wysoki. Należałoby rozważyć

skrócenie okresu ochrony przysługującego obecnie nadawcom z tytułu praw pokrewnych do nadań z 50 do co najwyżej 5 lat oraz dopuścić dozwolony użytek nadań na cele tzw. *transformative uses*, czyli przetwarzania i tworzenia nowych treści.

Sprawa internetowego filmu (remiksu) „Mecz o wszystko” Madasa z okresu Euro 2012 wskazuje, że nadawcy łatwo mogą nadużywać przysługujących im praw w celu blokowania twórczości w Internecie.

W kontekście ostatniego pytania Kwestionariusza pragniemy również podnieść, że po raz kolejny MKiDN, stawia interes partykularnej grupy przedsiębiorców ponad interesem publicznym. MKiDN pyta o interes nadawców, poza nawiasem pozostawiając interes ogółu społeczeństwa i konsekwencje przyjęcia Traktatu dla praw obywateli. Ponownie podnosimy, tak jak na wstępie, że do tej pory nie wykazano potrzeby podpisania Traktatu, w tym w szczególności korzyści z jego podpisania dla interesu publicznego.